

رابطه‌ای رفتار جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی در زنان با

پنج عامل شخصیتی کاستا و مک کری

علیرضا آقاییوسفی^۱، علی مصطفائی^{۲*}، حسین زارع^۳، حمیدرضا ایمانی^۴

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی رابطه رفتار جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی در زنان با پنج عامل شخصیتی کاستا و مک کری بود. پژوهش از نوع همبستگی و نمونه شامل ۳۲۰ دانشجویان زن دانشگاه پیام نور مرکز بوکان بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های رفتار جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با پنج عامل شخصیتی پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین ویژگی‌های روان‌آزرده‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. هم‌چنین بین ویژگی برون‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. هم‌چنین بین ویژگی گشودگی (یا بازبودن نسبت به تجربه) و رفتار جامعه‌پسند رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بین ویژگی با وجدان بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بین رفتار اجتماعی مطلوب و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. هم‌چنین بین مولفه‌های رفتار اجتماعی مطلوب (رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس، رفتارهای اجتماعی نودوستانه، رفتارهای اجتماعی هیجانی و رفتارهای اجتماعی بحرانی با رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد تنها مولفه رفتارهای متابعت‌آمیز با رفتار جامعه‌پسند معنادار نیست. نتایج پژوهش نشان داد که گرایش‌های مطلوب اجتماعی و ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند رفتار جامعه‌پسندی را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: رفتار جامعه‌پسندی، گرایش‌های مطلوب اجتماعی، پنج عامل شخصیتی، زنان

^۱ دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور

^۲ هیأت علمی گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور

^۳ استاد گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور

^۴ هیأت علمی گروه روانشناسی دانشگاه پیام نور

*-نویسنده مسوول مقاله: mostafaie_a@yahoo.com

مقدمه

برای مخلوقات اجتماعی، قدرت تشخیص انگیزه‌ها، اهداف، امیال، اعتقادات و احساسات دیگران یک مهارت لازم زندگی است، یعنی فهم دیگران به منظور هماهنگی بیش‌تر با آنها. این درجه از معرفت و آگاهی به نوبه خود به افراد اجازه و امکان می‌دهد که رفتار دیگران را پیش‌بینی کنند. دانشمندان نورولوژیست اجتماعی و شناختی به این مهارت ویژه و حیاتی توانایی ذهنی می‌گویند و آن را پایه موفقیت در روابط می‌دانند (Bartz & Hollander, 2007).

رفتار جامعه‌پسند^۱ یعنی هر عملی که به دیگران سود برساند. این اصطلاح در مورد اعمالی به کار می‌رود که هیچ سود مستقیمی به فردی که اعمال مورد پسند را انجام می‌دهد، نمی‌رساند و حتی ممکن است حاوی خطراتی برای او باشد (Karimi, 2010) زنان و مردان در جذب رفتار جامعه‌پسند به طور وسیعی مشابهند و بیش‌ترین تأکید در طبقه بندی‌های خاص این رفتارها است. رفتارهای جامعه‌پسند در زنان، بیش‌تر رابطه‌ای و گروهی است و این رفتارها در مردان بیش‌تر نماینده‌ای و به صورت جهت‌گیری شده مانند تمرکز بر قدرت همکاری است که مبدأ این باورها تحت تأثیر پردازش‌های هورمونی، انتظارات اجتماعی و موقعیت‌های فردی قرار دارد (Eaghy, 2009).

رفتارهای نوع دوستانه با رفتارهای «جامعه‌پسند» متفاوت می‌باشند. رفتار نوع دوستانه، رفتار داوطلبانه و هدفمندی است که بدون توجه به انگیزه‌ها و پاداش‌های بیرونی در جهت منافع و رفاه دیگران انجام می‌گیرد. همچنین آیزنبرگ معتقد است که این رفتارها، نوع خاصی از رفتارهای جامعه‌پسند هستند که مبنای انگیزشی درونی دارند. اما رفتارهای جامعه‌پسند اعمال هدفمندی هستند که به منظور رفاه دیگران انجام می‌شوند و بدون توجه به انگیزه فرد تعریف می‌شوند (eisenberg, 1982).

این گونه رفتارها پیامدهای مثبت اجتماعی دارند و با انگیزه برآوردن نیازهای دیگران صورت می‌گیرند به عبارتی دیگر، این رفتارها در مقابل رفتارهای ضداجتماعی مثل خشونت، پرخاشگری و مغرضانه عمل کردن قرار دارند و با هدف فایده رساندن به خود، فایده رساندن به دیگران برای کسب تأیید از آنان و یا باساز انگیزه درونی انجام می‌گیرد (eisenberg & mussen, 1989).

الگوهای متعددی به بررسی مبنای انگیزشی رفتارهای جامعه‌پسند پرداخته‌اند. ریان و کانل (Ryan & connel, 2001)، معتقدند انگیزه رفتارهای جامعه‌پسند در پیوستاری از خود محوری تا دیگر محوری قرار دارند. ایکانسکی و اسمولنکا به نقل از ریان و کانل (Ryan & connel, 2001)، سه نوع انگیزه بیرونی، درونی و همانندسازی شده را برای رفتارهای جامعه‌پسند بیان می‌کنند.

^۱ . prosocial behavior

هایدر به نقل از ریان و کانل (Ryan & connel, 2001)، در توجیه علل بروز این رفتارها مفهوم مسند علی ادراک شده را به معنی دریافت فرد از انگیزها و مقاصد خود و دیگران توصیف می‌کند. این مسند علی یا همانند سازی شده است، که اعمال و رفتار فرد ناشی از اهداف و مقاصد خودش است و یا بیرونی است، که محیط مستقل از فرد و اهدافش عامل آن می‌شود (Ryan & connel, 2001).

این واقعیت که وجوه چندگانه شخصیت در رفتار جامعه پسند دخیل هستند، سبب شده که برخی محققان این فرض را مطرح کنند که ترکیبی از عوامل به وجودآورنده مفهومی هستند که شخصیت نועدوست^۱ نامیده می‌شود (Bierhoff, Klein & Kramp, 1991). علاوه بر پاسخدهی به یک موقعیت اضطراری، رفتار جامعه پسند شکل‌های دیگری نیز به خود می‌گیرد، از جمله دادن پول به یک انجمن خیریه و اهداء اعضای بدن برای پیوند (Bartal, Decety & Mason, 2011).

بخشیدن، کمک کردن، داوطلب شدن، ارائه خدمات، متواضع بودن، حسن نیت یا هر واژه دیگری از دنیای وجود انسانی در بخشندگی و رفتار نועدوستانه نسبت به دیگران به کار می‌روند. علی‌رغم اینکه چنین فعالیت‌هایی بدون انتظار پاداش یا عمل متقابل انجام می‌شوند (Pagano et al, 2009). برای کمک کننده مزایایی به دنبال دارند (Pagano et al, 2011).

در دیدگاه هم حسی - نועدوستی باتسون، فرآیندهای هم حسی شامل چندجزء مختلف است. مؤلفه «خودتمرکزی هم حسی»، هیجان پریشانی فردی و تحلیل کمک رسانی است، در حالی که مولفه «تمرکز قربانی هم حسی»، هیجان رابطه همدلانه است و رفتار جامعه پسند به تنهایی رفتار نועدوستانه را افزایش نمی‌دهد (penner et al, 2008). روابط همدلانه وابستگی نزدیکی به توافق جویی و استرس فردی رابطه قوی با بی ثباتی هیجانی دارد (Mooradian & Matzler, 2011).

آیزنبرگ (eisenberg, 1998)، انگیزه‌های رفتار جامعه پسند را به پنج سطح در ارتباط مستقیم با سن تقسیم می‌کند. سطح اول: در این سطح، کودکان رفتارهای جامعه پسند را براساس اصل لذت و با تأکید بر خود انجام می‌دهند. کودکان پیش دبستانی در این مرحله قرار می‌گیرند. سطح دوم: کودکان در این سطح به نیازهای دیگران هر چند که در تعارض با نیازهای خودشان باشد توجه می‌کنند. شرایط مساعد محیطی در بروز اینگونه رفتارها مؤثر می‌باشد کودکان دبستانی این ویژگی را دارا می‌باشند. سطح سوم: در این سطح کودکان از خوب بودن و بدبودن، یک تصور کلیشه‌ای دارند و در جهت تأیید نظر دیگران و خوب بودن عمل می‌کنند، کودکان در اواخر دوره ابتدایی و راهنمایی در این سطح قرار می‌گیرند. سطح چهارم: در این سطح (اواخر دوره راهنمایی و اوایل

¹ altruistic personality

دبیرستان) کودکان پاسخ‌های جامعه‌پسند و همدلانه را براساس احساس گناه و انجام وظیفه ارائه می‌کنند. و در سطح پنجم که شامل سطح دبیرستان به بالا می‌باشد، افراد رفتارهای جامعه‌پسند را براساس انگیزه‌های درونی انجام می‌دهند. الگوی آیزنبرگ (Eisenberg, 1998)، در تحقیق طولی که انجام داد تأیید شد. لازم به ذکر است که بروز رفتارهای جامعه‌پسند در هریک از سطوح، بستگی به شرایط محیطی و خانوادگی دارد.

رفتارهای اجتماعی مطلوب عبارت از اعمالی است که با هدف بهبود شرایط دریافت‌کننده کمک انجام می‌شود و انگیزه شخصی که مبادرت به چنین کاری می‌کند انجام تعهدات حرفه‌ای نیست، از طرفی دریافت‌کننده کمک نیز یک سازمان نبوده بلکه یک انسان است (Birhof, 2006). براساس مطالعات و پژوهش‌های انجام یافته تاکنون می‌توان چهار نوع رفتار اجتماعی مطلوب را معرفی نمود که عبارتند از: رفتارهای اجتماعی مطلوب نودوستانه^۱، رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت آمیز^۲، رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی^۳ و رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی^۴. رفتارهای اجتماعی مطلوب نودوستانه تحت عنوان کمک داوطلبانه به دیگران به دلیل نگرانی نسبت به رفاه و نیازهای دیگران تعریف شده است که به واسطه‌ی پاسخگویی از روی همدردی، هنجارها و اصول درون‌سازی شده ثابت برای کمک به دیگران بروز می‌یابد. علاوه بر این برای رسان برای کمک به دیگری، متحمل برخی هزینه‌ها می‌شود. رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت آمیز تحت عنوان یاری‌رسانی به دیگران در پاسخ به درخواست کلامی یا غیر کلامی تعریف شده است (Eisenberg, 1981, etal). میزان یاری‌رسانی متابعت آمیز از یاری‌رساندن خودجوش بیش‌تر بوده و بخش اعظم مطالعات در این زمینه در مقایسه با بزرگسالان بر کودکان انجام شده است. انتظار می‌رود که سطوح بالای یاری‌رسانی متابعت آمیز با استفاده بیش‌تر از شیوه‌های تأیید-محور استدلال‌پردازی اخلاقی رابطه داشته و یا خود را به جای دیگری گذاردن، همدردی یا سطوح بالای استدلال‌پردازی اخلاقی ارتباط نداشته باشد. رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی تحت عنوان تمایل به یاری‌رساندن به دیگران تحت شرایط هیجانی تعریف شده است (Carlo et al Hoffman, 1992, Carlo, 2003, et al, 2005)، رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی در حضور دیگران به دلیل کسب تأیید، احترام دیگران (همسالان، والدین و...) و افزایش ارزش فردی صورت می‌گیرد (Buhrmester et al, 1992).

1. Altruistic prosocial behaviors

2. Compliant prosocial behaviors

3. Emotional prosocial behaviors

4. Social desirability concerns

پژوهش‌هایی که در زمینه‌ی رفتار جامعه‌پسند و سودمند بودن برای دیگران و خدمت به هم نوع انجام گرفته، حاکی از تجربه‌ی جانشینی احساسات و عواطف دیگران در این گونه افراد است. نتایج مطالعه‌ی تامسون و بارنت (Thompson & Barnett, 1995)، برانگیختگی هیجانی و عاطفی را لازمه‌ی برانگیختگی فرد برای کمک به دیگران می‌دانند. به رأی آنان نیز بین میزان تجربه‌ی همدلی گرم یا احساس جانشینی هیجانی که در نتیجه‌ی مشارکت با حالات عاطفی دیگران به وجود می‌آید و میزان کارهای انسان دوستانه و کمک به دیگران، رابطه وجود دارد.

رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی از همبستگی مثبت با شیوه‌های تأیید طلبی و مطلوبیت اجتماعی برخوردار است (یعنی گرایش به عرضه‌ی خود در یک موقعیت و دریافت انعکاس مثبت) علاوه بر این انتظار می‌رود که این قبیل رفتارها از رابطه‌ی منفی یا نبود رابطه با گرایش‌های فردی دگر-محور (مانند همدلی، همدردی و خود را به جای دیگری گذاردن) برخوردار باشند (Batson et al, 1998, Clary et al, 2002).

چیارامیل لو، منزاستر، مولت (Chiaromello, Munoz Statre & Mullet, 2008)، در پژوهشی به بررسی رابطه بین بخشودگی و ویژگی‌های شخصیت پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که عدم توانایی در بخشش (رفتارهای جامعه‌پسند) با توافق‌پذیری، بازبودن^۱ نسبت به تجربه رابطه منفی و با گرایش‌های پارا نویدی رابطه مثبت دارد. بخشودگی نیز با توافق‌پذیری رابطه مثبت معنی‌دار را نشان داد.

المنند، کریستین، کلر (Allemand, Christen & Keller, 2008)، بررسی رابطه میان بخشودگی و روان‌نژندگرایی پرداختند. نتایج نمونه ۲۱۰ نفری نشان داد که رابطه منفی معنی‌داری میان روان‌نژندگرایی و بخشودگی وجود دارد. تحقیقات نشان داده است عوامل شخصیتی مثل مؤلفه‌های توافق‌پذیری و ثبات هیجانی (از جمله ویژگی‌های اصلی شخصیت) روابط مثبتی با بخشودگی و عدم تلافی و رفتارهای جامعه‌پسند داشته‌اند (Lawer-Row et al, 2006).

مولت و همکاران (moltt et al 2005) و رز و همکاران (Ross, et al, 2004) به نقل از بروس و همکاران (Brose et al, 2005) در پژوهش‌هایشان به این نتیجه رسیدند که بین بخشودگی (از رفتارهای مطلوب اجتماعی) و برون‌گرایی همبستگی مثبتی وجود دارد. هدف از این پژوهش بررسی میزان پیش‌بینی‌کنندگی رفتار جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با پنج عامل شخصیتی کاستا و مک کری دانشجویان زن می‌باشد. آیا ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند رفتار

¹ Openness

جامعه‌پسندی را پیش‌بینی می‌کند. آیا افراد با انواع شخصیت در گرایش‌های مطلوب اجتماعی متفاوت هستند؟

فرضیه‌های پژوهش

- ۱- بین ویژگی‌های شخصیت روان‌آزرده‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد.
- ۲- بین ویژگی‌های شخصیت برون‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.
- ۳- بین ویژگی‌های شخصیت گشودگی (یا بازبودن نسبت به تجربه) و رفتار جامعه‌پسند رابطه مثبت معناداری وجود دارد.
- ۴- بین ویژگی‌های شخصیت موافق‌بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.
- ۵- بین ویژگی‌های شخصیت باوجدان‌بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.
- ۶- بین مولفه‌های رفتاراجتماعی مطلوب و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.
- ۷- بین ویژگی‌های شخصیتی، گرایش‌های مطلوب اجتماعی با رفتار جامعه‌پسندی خانم‌ها رابطه چندگانه وجود دارد.

روش

این پژوهش به بررسی رابطه سه متغیر رفتارجامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با پنج عامل شخصیتی کاستا و مک کری می‌پردازد. از این رو، این تحقیق از نوع تحقیقات همبستگی می‌باشد. جامعه تحقیق شامل کلیه دانشجویان زن دانشگاه پیام نور مرکز بوکان با دامنه سنی ۱۹-۲۵ سال بودند که به روش در دسترس، آزمون‌ها بعد از انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها، اهداف تحقیق برای شرکت‌کننده‌گان تشریح گردید، پرسشنامه‌های رفتار جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با پنج عامل شخصیتی به ترتیب و به طور گروهی برای پاسخ‌گویی در اختیار دانشجویان قرار گرفت.

ابزار سنجش

پرسشنامه رفتار جامعه‌پسند: پرسشنامه رفتار جامعه‌پسند توسط پندر و همکاران (Penner et al, 2008) طراحی شده است که به عنوان مقیاسی برای ارزیابی گرایش‌های جامعه‌پسند از منظر صفات شخصیتی به کار می‌رود. این پرسشنامه توسط صفاری نیا (Saffarinia, 2013) هنجاریابی شده است. این پرسشنامه از نوع مداد-کاغذی و خود گزارش‌دهی است. مشتمل بر ۳۰ گویه و ۷ خرده‌مقیاس «مسئولیت اجتماعی»، «ارتباط همدلانه»، «نگاه از منظر دیگران»، «پیشانی فردی»، «استدلال اخلاقی دوجانبه»، «استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده-دیگران» و

«نوعدوستی خود گزارشی» می‌باشد که دو عامل هم حسی جهت گیری شده- دیگران و کمک- رسانی را می‌سنجد. نمره عامل ۱ (هم حسی جهت گیری شده- دیگران) حاصل مجموع نمرات مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، نگاه از منظر دیگران، استدلال اخلاقی دوجانبه و استدلال اخلاقی جهت گیری شده- دیگران و نمره عامل ۲ (کمک رسانی) حاصل مجموع نمرات پریشانی فردی و نوعدوستی خودگزارشی است. نمره گذاری گویه‌ها براساس مقیاس لیکرت پنج درجه ای انجام می‌شود. در پژوهش صفاری نیا و باجلان (saffarinia , Bagelan, 2012) پایایی پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۹۸ و برای خرده مقیاس‌های آن به ترتیب بین ۰/۴۲ تا ۱ و با استفاده از روش ضریب همسانی درونی برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۹ و برای خرده مقیاس‌های آن بین ۰/۱۷ تا ۰/۷۴ به دست آمد که میزان رضایتبخشی است.

پرسشنامه گرایش‌های اجتماعی مطلوب: پرسشنامه گرایش‌های اجتماعی مطلوب تجدیدنظر شده کارلو وهمکاران (Carlo et al, 2003) طراحی شده است که به عنوان مقیاسی برای ارزیابی گرایش‌های اجتماعی مطلوب از منظر صفات شخصیتی به کار می‌رود. این پرسشنامه توسط کجیاف وهمکاران (kegbaf et al , 2012)، هنجاریابی شده است. این پرسشنامه از نوع مداد-کاغذی و خود گزارش‌دهی است. مشتمل بر ۲۵ گویه و ۵ عامل به نام‌های رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس (گمنام)، نوعدوستانه و جمعی، هیجانی، در موقعیت بحرانی (اضطراری) و متابعت آمیز است. ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های گرایش‌های اجتماعی مطلوب تجدید نظر شده، رفتارهای اجتماعی مطلوب جهانی، نگرانی‌های همدلانه، ارزش‌های نوعدوستانه و انگیزش مسوولیت اجتماعی، به ترتیب برابر با ۰/۸۶۱، ۰/۸۴۵، ۰/۶۰۰، ۰/۵۰۰، ۰/۷۸۲ هستند (kegbaf et al , 2012). طیف پاسخگویی به این پرسشنامه، پنج درجه ای (کاملاً مرا توصیف می‌کند=۵ و اصلاً مرا توصیف نمی‌کند=۱) است. حداقل نمره‌ای که پاسخگو در این مقیاس کسب می‌کند ۲۵ و حداکثر ۱۲۵ می‌باشد.

پرسشنامه شخصیتی نئو (فرم کوتاه ۶۰ سوالی): در این پژوهش به منظور بررسی ویژگی‌های شخصیتی از فرم کوتاه آزمون نئو که دارای ۶۰ سوال می‌باشد، استفاده شده است این آزمون پنج مورد از ویژگی‌های شخصیتی افراد را مورد سنجش قرار می‌دهد (Costa, Mccrae, 1992). کاستا و مک کری (Costa, Mccrae, 1992) در تحقیقی که برای تجدید نظر در پرسشنامه (NEO-FFI) بر روی ۱۴۹۲ نفر از افراد بزرگسال انجام دادند، ضرایب همبستگی این آزمون را با آزمون ۲۴۰ سوالی برای پنج ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی، برون گرایی، بازبودن نسبت به تجربه، توافق پذیری و جدانی بودن به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۳، ۰/۹۱، ۰/۷۶، ۰/۸۶ گزارش کردند. کیامهر (kiamer , 2003) در پژوهشی که بر روی دانشجویان تهرانی انجام داد، جهت برآورد اعتبار ضرایب همبستگی فرم

کوتاه آزمون نئو را با فرم کوتاه آزمون نئو را با فرم ۲۴۰ سوالی آن برای پنج عامل شخصیتی آن به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۱، ۰/۷۸، ۰/۷۵، ۰/۷۴ گزارش کرده است. پایایی آن را به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۲، ۰/۷۸، ۰/۶۵، ۰/۸۶ گزارش کرده است. در این تحقیق برای تعیین پایایی پرسشنامه نئو فرم کوتاه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۷۱ می‌باشد.

روش اجرا و تحلیل: برای اجرای پژوهش، ابتدا دانشجویان خانم پرسشنامه‌های رفتار جامعه‌پسند، گرایش‌های اجتماعی مطلوب و پرسشنامه شخصیتی نئو (فرم کوتاه ۶۰ سوالی) را تکمیل نمودند. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده از روش‌های آماری در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده گردید که در آمار توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد و ... و در آمار استنباطی از تحلیل همبستگی و رگرسیون استفاده گردید. برای انجام تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق از نرم افزار کامپیوتری spss نسخه ۲۲ استفاده شده است.

یافته‌ها

نتایج به دست آمده در رابطه با نمره‌های آزمودنی‌ها در دو بخش یافته‌های توصیفی و یافته‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش می‌آید. در بخش یافته‌های توصیفی به گزارش میانگین و انحراف معیار جامعه پژوهشی براساس متغیرهای مورد بررسی در پژوهش اقدام می‌گردد و در بخش دوم به ارائه نتایج آزمون‌های آماری در رابطه با فرضیه‌های پژوهشی اقدام خواهد شد.

نمره‌های به دست آمده از تمامی آزمودنی‌ها به جزء آزمودنی‌هایی که به دلیل ناقص گذاشتن بخشی از پرسشنامه‌های آزمون، حذف شده بودند مورد تحلیل قرار گرفتند و میانگین و انحراف معیار متغیرهای جامعه‌پسندی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با پنج عامل شخصیتی محاسبه گردید که در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول ۱: میانگین، انحراف معیار نمره آزمودنی‌ها در متغیرهای جامعه‌پسند، رفتارهای اجتماعی

مطلوب جهانی، نگرانی‌های همدلانه، ارزش‌های نوع‌دوستانه و انگیزش مسئولیت اجتماعی

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
شخصیت جامعه‌پسند	۳۲۰	۱۳۴/۲۸	۱۴/۶۵	
هم‌حسی جهت‌گیری شده	۳۲۰	۷۴/۴۵	۱۲/۱۲	
کمک‌رسانی	۳۲۰	۵۹/۸۳	۱۱/۶۵	
رفتار اجتماعی مطلوب	۳۲۰	۸۲/۲۵	۱۰/۶۵	
رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس	۳۲۰	۲۱/۷۸	۵/۳۲	
رفتارهای اجتماعی نوع‌دوستانه	۳۲۰	۱۸/۳۵	۳/۴۳	
رفتارهای اجتماعی هیجانی	۳۲۰	۲۲/۶۴	۴/۳۲	
رفتارهای اجتماعی بحرانی	۳۲۰	۱۰/۶۸	۳/۱۵	
رفتارهای متابعت‌آمیز	۳۲۰	۱۰/۰۳	۲/۸۴	

جدول ۱ نشان می‌دهد که قوی‌ترین بعد رفتار اجتماعی مطلوب، بعد رفتارهای اجتماعی هیجانی با میانگین ۲۲/۶۴ و انحراف استاندارد ۴/۳۲ است و کمترین میانگین به بعد رفتار اجتماعی متابعت آمیز با میانگین ۱۰/۰۳ و انحراف استاندارد ۲/۸۴ تعلق دارد که نشان دهنده ضعف آزمودنی‌ها در بعد متابعت آمیز و نوع بی تفاوتی در آنها و پخش مسئولیت است. در کل میزان رفتار اجتماعی مطلوب در جامعه مورد بررسی ۸۲/۲۵ با انحراف استاندارد ۱۰/۶۵ است که با توجه به میزان میانگین آن بیانگر میزان بالایی از رفتارهای اجتماعی مطلوب در جامعه جوانان دانشجو شهر بوکان می‌باشد. هم‌چنین میانگین و انحراف معیار عامل‌های شخصیت در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲: میانگین، انحراف معیار نمره آزمودنی‌ها در عامل‌های شخصیت

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
روان آزرده گرایی	۳۲۰	۲۶/۸۱	۶/۶۵	
برون گرایی	۳۲۰	۴۱/۶۵	۶/۳۴	
گشودگی	۳۲۰	۳۰/۳۲	۵/۴۵	
موافق بودن	۳۲۰	۳۸/۴۸	۵/۷۸	
باوجدان بودن	۳۲۰	۳۰/۵۱	۴/۴۸	

جدول ۲ نشان می‌دهد که در عامل‌های شخصیت بیش‌ترین میانگین مربوط به عامل برون گرایی با میانگین ۴۱/۶۵ عامل بعدی که دارای میانگین بالای است عامل موافق بودن با میانگین ۳۸/۴۸ است و کمترین میانگین مربوط به عامل روان آزرده گرایی با میانگین ۲۶/۸۱ است. این نتیجه با توجه به میزان میانگین‌ها حاکی از میزان بالای عامل‌های برون گرایی و موافق بودن در بعدهای شخصیت در زنان شهر بوکان می‌باشد. *مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات فرهنگی*
فرضیه اول: بین ویژگی شخصیت روان آزرده گرایی و رفتار جامعه پسند زنان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی‌های شخصیت روان آزرده گرایی و رفتار جامعه پسند زنان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد ($r = -0.32$, $P < 0.001$). بنابراین فرضیه اول تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر با افزایش ویژگی‌های روان آزرده گرایی زنان، رفتارهای جامعه‌پسند آنان کاهش یافته است.

فرضیه دوم: بین ویژگی شخصیت برون‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی شخصیت برون‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/34$ ، $P<0/001$). بنابراین فرضیه دوم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، افزایش برون‌گرایی زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است. فرضیه سوم: بین ویژگی شخصیت گشودگی (یا بازبودن نسبت به تجربه) و رفتار جامعه‌پسند رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی شخصیت گشودگی (یا بازبودن نسبت به تجربه) و رفتار جامعه‌پسند رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/14$ ، $P<0/01$). بنابراین فرضیه سوم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، افزایش گشودگی زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است.

فرضیه چهارم: بین ویژگی شخصیت موافق بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی شخصیت موافق بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/26$ ، $P<0/001$). بنابراین فرضیه چهارم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، افزایش موافق بودن زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است.

فرضیه پنجم: بین ویژگی شخصیت باوجدان بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی شخصیت باوجدان بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/26$ ، $P<0/001$). بنابراین فرضیه پنجم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، افزایش باوجدان بودن زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است.

فرضیه ششم: بین مولفه‌های رفتار اجتماعی مطلوب و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین مولفه‌های رفتار اجتماعی مطلوب و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/34$ ، $P<0/001$). بنابراین فرضیه ششم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، بین مولفه‌های رفتار اجتماعی مطلوب (رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس، رفتارهای اجتماعی نودوستانه، رفتارهای اجتماعی هیجانی و رفتارهای اجتماعی بحرانی

با رفتار جامعه پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد تنها مولفه رفتارهای متابعت آمیز با رفتار جامعه پسند معنادار نیست.

جدول ۳. ضرایب همبستگی ساده بین عامل‌های شخصیت و مولفه‌های گرایش اجتماعی با رفتار جامعه پسند دانشجویان

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
شخصیت روان آزاده گرایی	رفتار جامعه پسند	۳۲۰	-۰/۳۲	۰/۰۰۱
شخصیت برون گرایی		۳۲۰	۰/۳۴	۰/۰۰۱
شخصیت گشودگی		۳۲۰	۰/۱۴	۰/۰۱
شخصیت موافق بودن		۳۲۰	۰/۲۶	۰/۰۰۱
شخصیت باوجدان بودن		۳۲۰	۰/۲۷	۰/۰۰۱
رفتار اجتماعی مطلوب		۳۲۰	۰/۳۴	۰/۰۰۱
رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس		۳۲۰	۰/۲۲	۰/۰۰۱
رفتارهای اجتماعی نועدوستانه		۳۲۰	۰/۲۴	۰/۰۰۱
رفتارهای اجتماعی هیجانی		۳۲۰	۰/۲۱	۰/۰۰۱
رفتارهای اجتماعی بحرانی		۳۲۰	۰/۲۰	۰/۰۰۱
رفتارهای متابعت آمیز		۳۲۰	۰/۱۱	۰/۰۶

فرضیه هفتم: بین ویژگی‌های شخصیتی، گرایش‌های مطلوب اجتماعی با رفتار جامعه پسند خانم‌ها رابطه چندگانه وجود دارد.

با توجه به جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود. طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر، ضریب همبستگی چند متغیری برای ترکیب خطی ویژگی‌های شخصیتی، گرایش‌های مطلوب اجتماعی با رفتار جامعه پسندی خانم‌ها برابر $MR=0/54$ و $RS=0/30$ می‌باشد که در سطح $P<0/001$ معنی دار می‌باشد. بنابراین فرضیه هفتم تأیید می‌گردد. هم‌چنین با توجه به مقدار ضریب تعیین (RS) مشخص شد که $0/30$ واریانس رفتار جامعه پسند خانم‌ها توسط متغیرهای پیش بین قابل تبیین است.

جدول ۴. ضرایب همبستگی بین عامل‌های شخصیت و مولفه‌های گرایش اجتماعی با رفتار جامعه پسند دانشجویان دختر

ضرایب رگرسیون									F P	ضریب تعیین	همبستگی چندگانه	شاخص آماری متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک
9	8	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱					
								$\theta/38$ $t= 8/58$ $p<0/001$	$F=15/32$ $p<0/001$	۰/۱۶	0/42	روان آزاده گرایی	رفتار جامعه پسند
							$\theta/15$ $t= 4/38$ $p<0/001$	$\theta/36$ $t= 7/71$ $p<0/001$	$F=35/41$ $p<0/001$	0/19	0/42	برون گرایی	
						$\theta/16$ $t= 3/78$ $p<0/001$	$\theta/21$ $t= 4/28$ $p<0/001$	$\theta/36$ $t= 7/18$ $p<0/001$	$F=20/31$ $p<0/001$	0/20	0/43	گشودگی	
					$\theta/21$ $t= 4/78$ $p<0/001$	$\theta/09$ $t= 0/69$ $p<0/078$	$\theta/31$ $t= 5/21$ $p<0/001$	$\theta/41$ $t= 8/78$ $p<0/001$	$F=24/34$ $p<0/001$	0/25	0/47	موافق بودن	
				$\theta/22$ $t= 6/98$ $p<0/001$	$\theta/20$ $t= 5/68$ $p<0/001$	$\theta/09$ $t= 0/54$ $p<0/088$	$\theta/11$ $t= 0/58$ $p<0/074$	$\theta/31$ $t= 6/68$ $p<0/001$	$F=22/31$ $p<0/001$	0/25	0/47	باوجدان بودن	
			$\theta/41$ $t= 8/78$ $p<0/001$	$\theta/41$ $t= 8/78$ $p<0/001$	$\theta/41$ $t= 8/78$ $p<0/001$	$\theta/41$ $t= 6/78$ $p<0/001$	$\theta/35$ $t= 7/08$ $p<0/001$	$\theta/33$ $t= 7/05$ $p<0/001$	$F=37/31$ $p<0/001$	0/26	0/50	رفتار اجتماعی مطلوب	
		$\theta/21$ $t= 7/11$ $p<0/001$	$\theta/07$ $t= 0/48$ $p<0/098$	$\theta/23$ $t= 5/68$ $p<0/001$	$\theta/33$ $t= 9/48$ $p<0/001$	$\theta/27$ $t= 7/28$ $p<0/001$	$\theta/29$ $t= 8/12$ $p<0/001$	$\theta/34$ $t= 9/18$ $p<0/001$	$F=20/90$ $p<0/001$	0/28	0/51	رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس	
	$\theta/29$ $t= 7/18$ $p<0/001$	$\theta/28$ $t= 7/21$ $p<0/001$	$\theta/21$ $t= 6/08$ $p<0/001$	$\theta/19$ $t= 4/78$ $p<0/001$	0/21 $t= 7/48$ $p<0/001$	$\theta/30$ $t= 7/65$ $p<0/001$	$\theta/26$ $t= 6/11$ $p<0/001$	$\theta/31$ $t= 8/78$ $p<0/001$	$F=35/41$ $p<0/001$	0/29	0/52	رفتارهای اجتماعی هیجانی	
$\theta/36$ $t= 6/76$ $p<0/001$	$\theta/30$ $t= 6/08$ $p<0/001$	$\theta/39$ $t= 7/45$ $p<0/001$	$\theta/36$ $t= 6/11$ $p<0/001$	$\theta/35$ $t= 5/44$ $p<0/001$	$\theta/35$ $t= 7/28$ $p<0/001$	$\theta/38$ $t= 7/18$ $p<0/001$	$\theta/40$ $t= 9/11$ $p<0/001$	$\theta/39$ $t= 9/13$ $p<0/001$	$F=30/21$ $p<0/001$	0/30	0/54	رفتارهای متابعت آمیز	

نتیجه‌گیری و بحث

نتایج آمار توصیفی در جدول ۱ مشخص می‌شود که میانگین رفتارهای اجتماعی مطلوب در زنان شهر بوکان بیش از حد میانگین است. یعنی در اغلب زنان شهر بوکان رفتارهای اجتماعی مطلوب مشاهده می‌شود. جدول ۱ نشان می‌دهد که قوی‌ترین بعد رفتار اجتماعی مطلوب، بعد رفتارهای اجتماعی هیجانی است و کمترین میانگین به بعد رفتار اجتماعی متابعت آمیز تعلق دارد که نشان دهنده ضعف آزمون‌ها در بعد متابعت آمیز و نوع بی‌تفاوتی در آنها و پخش مسئولیت است. در کل میزان رفتار اجتماعی مطلوب در جامعه مورد بررسی که با توجه به میزان میانگین آن بیانگر میزان بالایی از رفتارهای اجتماعی مطلوب در جامعه جوانان زن شهرستان بوکان می‌باشد. هم-چنین میانگین و انحراف معیار عامل‌های شخصیت در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲ نشان می‌دهد که در عامل‌های شخصیت بیش‌ترین میانگین مربوط به عامل برون‌گرایی و عامل بعدی که دارای میانگین بالای است عامل موافق بودن است و کمترین میانگین مربوط به عامل روان‌آزرده‌گرایی است. این نتیجه با توجه به میزان میانگین‌ها حاکی از میزان بالای عامل-های برون‌گرایی و موافق بودن در بعدهای شخصیت در جوانان زن شهرستان بوکان می‌باشد. همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی‌های روان‌آزرده‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر با افزایش ویژگی‌های روان‌آزرده‌گرایی زنان، رفتارهای جامعه‌پسند آنان کاهش یافته است. این نتیجه با نتایج مطالعات گیون و همکاران (Gwen et al, 2008)، گری (Gray, 2009) و کارلو و همکاران (Carlo et al, 2005) همسو می‌باشد. آنها در مطالعات خود رابطه‌ای معکوس بین عامل روان‌آزرده‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند پیدا کرده و رابطه آن دو مولفه منفی است. در تبیین این نتایج لازم است که به مولفه‌های این عامل که شامل اضطراب، افسردگی، خصومت، کمرویی، تکانش‌گری و آسیب‌پذیری است که در شرایط مختلف انتظار یک رابطه معکوس بین رفتارهای جامعه‌پسند با عامل روان‌آزرده‌گرایی داشته باشد. که در شرایط عادی هم این مولفه‌های روان‌آزرده‌گرایی یک رابطه متقابل با رفتار جامعه‌پسند دارد.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی‌های برون‌گرایی و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، افزایش برون‌گرایی زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است. این نتیجه با تحقیقات کارلو و همکاران (Carlo et al, 2005) و ادن و همکاران (Eden, 2005) همسو است و این محققان نتیجه گرفتند که عامل برون‌گرایی به طور قابل ملاحظه‌ای، رفتار جامعه‌پسند را پیش‌بینی می‌کنند. باید توجه داشت که برون‌گرایی به عنوان رویکرد فعال به دنیای اجتماعی و مادی تعریف شده و شامل صفاتی چون جمع‌گرایی،

فعالیت، جرأت‌مندی، هیجان‌خواهی مثبت، خون‌گرمی، پرحرفی، خوش‌بینی، خوش‌مشربی و مهربانی است. لذا این خصوصیات شخصیتی می‌تواند نتایج مربوط به رفتار جامعه‌پسند و عامل برون‌گرایی شخصیت را تبیین و توضیح دهند. چرا که براساس منابع علمی، افرادی که اجتماعی‌تر، خون‌گرمتر، مهربان‌تر و احیانا باشهامت‌تر هستند رفتارهای جامعه‌پسند بیش‌تری از خود نشان می‌دهند.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی‌گشودگی (یا بازبودن نسبت به تجربه) و رفتار جامعه‌پسند رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، افزایش گشودگی زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است. این نتیجه با تحقیقات جیار امیل لو، منزاستر، مولت (Chiaranello, Munoz sastre & Mullet, 2008) همخوانی داشته است. افراد دارای ویژگی باز بودن نسبت به تجربه دارای تصورات فعال و قضاوت مستقل هستند. آنها نسبت به دنیای بیرون کنجکاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است. باز بودن از مهارت‌های ارتباطی بسیار مهم است. افراد واجد شرایط باز بودن درک بهتری از تفاوت‌های موجود در افکار و رفتار دیگران دارند و آن را می‌پذیرند و مورد احترام قرار می‌دهند و به طبع آن زمانی که در روابط بین فردی خود دچار دلخوری و نااحتی شوند به صورت انعطاف‌پذیرتری عمل می‌کنند در نتیجه می‌توانند به برانگیختگی و هیجان‌های منفی خود غلبه نمایند و به فرد فرصت جبران اشتباه خود را بدهند و به مرور باعث بازسازی مجدد رابطه شوند.

همان‌طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، بین ویژگی موافق بودن و رفتار جامعه‌پسند زنان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، افزایش موافق بودن زنان با افزایش رفتار جامعه‌پسند آنان همراه است. نتایج حاصل از این فرضیه با پژوهش‌های ونگ (Wang, 2008)، چیارامیل لو، منزاستر، مولت (Chiaranello, Munoz sastre & Mullet, 2008) و نتو (neto, 2007) همسو و همخوان است. شاخص موافق بودن مانند برون‌گرایی بر گرایش‌های ارتباطی بین فردی تأکید دارد. فرد موافق اساساً نوع دوست است. احساس همدردی با دیگران می‌کند و مشتاق کمک به آنان است و معتقد است که دیگران نیز با او همین رابطه را دارند. توافقی‌ها دیدگاه روشن‌فکرانه‌تر و نگرش انعطاف‌پذیری برای حل مشکل دارند، هم‌چنین انعطاف بیش‌تری برای تغییر نگرش و تحلیل روابط شان دارند. افراد دارای نمره بالا در توافق، بیش‌تر سازگار می‌باشند زیرا توافق، تعاون و اعتماد را میان افراد افزایش می‌دهد. افراد توافق‌پذیر بر حفظ ارتباطات مثبت و فارغ از تعارض برانگیخته می‌شوند و رفتار جامعه‌پسند برای آنان به معنای دستیابی به این هدف است.

براساس یافته‌های حاصل از این پژوهش مشخص شد که بین ویژگی‌های رفتار جامعه‌پسند و گرایش‌های مطلوب اجتماعی با ویژگی‌های شخصیت زنان رابطه چندگانه وجود دارد و از میان

مولفه‌های گرایش‌های مطلوب اجتماعی و ویژگی‌های شخصیت می‌توانند رفتار جامعه‌پسند در زنان را پیش‌بینی کنند. با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش می‌توان گفت که خانواده، مدرسه و دانشگاه می‌توانند در پرورش رفتارهای مثبت اجتماعی در افراد تاثیر چشمگیری داشته باشند. در نهایت پیشنهاد می‌شود در آینده تحقیقات مشابهی با توجه به عوامل شخصیتی و محیطی روی گروه‌های دیگری از جمله زنان شاغل و زنان مطلقه انجام گیرد. همچنین توصیه می‌شود تحقیقات طولی برای بررسی چگونگی شکل‌گیری رفتارهای جامعه‌پسند و تحقیقات عرضی بمنظور مقایسه گروه‌های سنی مختلف در این زمینه، انجام گیرد.

Refrence

- Baron, Robert, Byrne, musician and Brnskamp, Nila (2010), social Psychology. Translation; Yousef Karimi, Tehran: Psychiatric Publishing
- birhof , H . V, (2006). prpsocial behavior
- Bartal , I . B . A . , Decety , J . , & Mason , P . (2011). Empathy and prpsocial behavior in rats . Science Magazine , 334, 1427-1430
- Bartz J . A , Hollander . E . (2007). Is Oxytocine the key to understanding ? in mind matters , the Scientific American blog on science and mind.
- Batson, C.D., Ahmad, N., Tsang, J. (2002). Four motives for community involvement. Journal of Social Issues. 58: 429° 445
- Brose, L.A. , Rye, M. S., Zois, C. L., & Ross, S. R (2005). Foriveness and Personality traits. Per- sonality and Individual Difference, 39 (1),35-46
- Carlo, G ., Hausmann, A., Christiansen, S., & Randall, B. A. (2003). Sociocognitive and Behavioral Correlates of a Measure of Prosocial Tendencies for Adolescents Psychology, Department of Faculty Publications, Department of Psychology. [http:// digitalcommons.unl.edu/psychfacpub/4:107](http://digitalcommons.unl.edu/psychfacpub/4:107) -134
- Carlo, Gustavo; Okun, Morris A.; Knight, George; and de Guzman, Maria Rosario T., (2005). "The interplay of traits and motives on volunteering: agreeableness, extraversion and prosocial value motivation". Faculty Publications, Department of Psychology. Paper9. [http://digitalcommons.unl.edu/psychfacpub /9](http://digitalcommons.unl.edu/psychfacpub/9) Cashwell
- Clary, E.G., Snyder, M., Ridge, R.D., Copeland, J., Stukas, A.A., Haugen, J., Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers; a functional approach. Journal of Personality and Social Psychology. 74: 1516° 1530
- Costa, P. T., & McCra, R. R. (1992). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using the Revised NEO Personality Inventory. Journal of personality Assessment, 64, 21-50.-Eaghy , H . A . (2009). The his and hers of prosocial behavior : An examination of the Social Psychology of gender.American Psychologist , 64, 644-658.
- Chiaravello, S., Munoz Sastre, M. T., & Mullet, E. (2008). Seeking Forgiveness. Factor structure,and relationships with personality and forgivingness. Personality and Individual Dif- ference, 45(5), 383-388.

Eden B . King, Jennifer . M . George . & Michelle . R . Hebl(2005). Linking Personality to Helping Behaviors at Work: An Interactional Perspective. *Journal of Personality* , 73:3. 585-608. Blackwell publishing.

Eisenberg , N . (1998). Development of children s prosocial moral judgement . *Developmental Psychology*, 15, 128-13

Eisenberg , N . (1982) . The development of reasoning prosocial behavior . In N. Eisenberg (Ed), *The Development of Prosocial Behavior* , New York: Academic Press.

Eisenberg, N; Lennon, R. & Roth, (1983). Prosocial development: a longitudinal study. *Development Psychology* . 19 , 846-855

Eisenberg, N. & Mussen, P. H. (1989). *The roots of Prosocial behavior in children* . New Yprk: Cambridge Univesity Press.

Hoffman, M, L (1992). Parcnt discipline and the child s consideration for others. *Child development*, 34,573-588

Gray, Julie (2009). The association between empathy, the Big 5 Dimensions of personality and prosocial behaviour: What causes individuals to act prosocially? *Edinburgh Research Archive*, available to www.era.lib.ed.ac.uk/handle/1842/3561

Gwen R. Pursell, Brett Laursen, Kenneth H. Rubin, Cathryn Booth-LaForce, & Linda Rose-Krasnor (2008). Gender Differences in Patterns of Association between Prosocial Behavior, Personality, and Externalizing Problems. Published in final edited form as: *J Res Pers*. 2008 April; 42(2): 472° 481. doi:10.1016/j.jrp.2007.06.003

Lawer-Row, K. A., & Younger, J. W., Piferi, R. L., Jones, W. H. (2006). The Role of Adult Attach- ment style in Forgiveness following an Interpersonal offence. *Journal of Counseling & Develop- ment*, 84 (4), 493-502

Mooradian, T. D. , & Matzler, K. (2011). Dispositonal empathy and the hierarchical structure of personality. *The American Journal of Psychology*, 124, 99-109.

Neto, F. (2007). Forgiveness, personality and gratitude. *Personality and Individual Differences*, 43 (8), 2313-2323.

Pagano, M. E., Krentzman, A. R. , Onder, J . L . , Baryak , J. L . , Zywiak , W. H . , & Stout , R . L . (2011) . 12- step therapy and women with and witout Social phobia : A study of the effectiveness of 12-step therapy to facilitate AA engagement. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 28, 111-127

Pagano , M . E . Zeltner B . , Post S . , Jaber J . , Zywiak W. H , & Stout R. L . (2009). Who Should I help to stay sober ? Helping behaviors among alcoholics who maintain long ° term sobriety. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs* , 27 , 38-50

Penner , L . A . , Fritzche , B . A . , Craiger , J . P . , &Freifeld , T . R . (2008).Dispositional and Structural determinants of voluntreerism. *Journal of Personality and social Psychology*. 74, 525-537

Ryan , R. M. & Connel; , J . P . (2001). Perceived locus of causality and internalization: Examining reasons fpr acting in two domains.*Journal of Personality and Social Psychology*, 57. 749-761

saffarinia . Mageid(2013). *Social Psychology & PersonaLity Tests*. Tehran: arjomand

Thompson, M. A., & Barnctt. S. T. (1995). The role of perspective-taking and empathy in childrens Machiavellianism, prosocial behavior and motive for helping. *Journal of Genetic Psychology*. 148(3). 295-305

Wang, T. W. (2008). Forgiveness and big i.re personality among□ Taiwanese undergraduates. *So- cial Behavior and personality; an international journal*.